

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

**w Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Ujanowicach**

Wstęp

Zmieniająca się rzeczywistość i tempo tych zmian wymusza na współczesnej edukacji przygotowanie młodego pokolenia do własnego rozwoju zawodowego. Praca zawodowa stanowi jedną z podstawowych form aktywności ludzkiej, dlatego od młodzieży wymaga się dokonywania wyborów zawodowych. Stając przed trudną decyzją zawodową młodzież zmuszona jest zastanowić się nad sobą i swoją przyszłością. Młody człowiek próbuje odpowiedzieć sobie na niełatwe pytania: jaki jestem, do czego się nadaję, co robić dalej, jak wykorzystać swoje zdolności, jakie mam szanse na otrzymanie pracy. Są to pytania, z którymi często sobie nie radzi. Trudność podjęcia decyzji zawodowej wynika również z tego, że najczęściej zainteresowania w tym wieku są jeszcze zmienne.

Dlatego tak ważna jest edukacja i poradnictwo zawodowe. Zasadnym wydaje się również stworzenie realnych możliwości, by w ramach działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, wspierać uczniów w pokonywaniu trudności wyboru, dostarczać im niezbędnych informacji, kształtować przydatne umiejętności i cechy zachowania. Dzięki temu systemowi szkoła będzie wspierała uczniów w odnalezieniu swojego miejsca na drodze kariery zawodowej – poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, rozwinięcia umiejętności niezbędnych do prezentowania postawy otwartości, umiejętności dostosowania się do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, poznania zasad rządzących rynkiem pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Pojęcia związane z doradztwem zawodowym

Doradca zawodowy to osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia. Doradca zawodowy uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuację życiową młodzieży oraz potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracuje również z rodzicami i nauczycielami w zakresie orientacji zawodowej uczniów. Rola doradcy zawodowego polega także na diagnozowaniu rynku pracy i informowaniu uczniów o aktualnych potrzebach tego rynku.

Doradztwo zawodowe polega na świadczeniu pomocy w dokonywaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, analizowaniu możliwości i predyspozycji konkretnych osób i udzielenie im informacji zawodowych, wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

Poradnictwo zawodowe to długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące młodzieży w trakcie ich rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

Preorientacja, orientacja zawodowa to działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły

Wewnątrzszkolny system doradztwa to ogół zaplanowanych działań, podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System określa: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy.

Podstawy prawne doradztwa zawodowego

1. **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe** art. 98 ust. 1 pkt 16 (Dz.U. 2020.910).
2. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r.** w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019.325).
3. Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.
4. Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 – 9286/04 dotycząca poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
5. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r.** w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020.1280).

Cele ogólne

1. Zdiagnozowanie predyspozycji, potrzeb i możliwości uczniów w zakresie dalszego kształcenia.
2. Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, odkrywanie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania różnych zawodów.
3. Rozwijanie umiejętności samooceny i możliwości wykorzystania tej umiejętności.
4. Rozwijanie umiejętności komunikacji, pracy w zespole i autoprezentacji.
5. Doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji i odpowiedzialności za siebie i swoje decyzje.
6. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec dalszej edukacji i zdobywania kwalifikacji zawodowych.
7. Wskazanie i zrozumienie znaczenia stanu zdrowia i warunków psychofizycznych w związku z wymaganiami do pracy w konkretnym zawodzie.
8. Wyposażenie uczniów w wiedzę o interesujących ich zawodach, o czynnościach i warunkach pracy dla konkretnego zawodu.
9. Kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, mocnych i słabych stron.
10. Wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez wyłonienie pozytywnych stron osobowości.
11. Zapoznanie uczniów ze strukturą szkolnictwa, systemami naboru do szkół ponadpodstawowych.
12. Wskazanie dróg dalszego kształcenia.

Przewidywane osiągnięcia uczniów

1. Zbudowanie dobrych relacji z grupą rówieśniczą.
2. Poznanie swoich mocnych i słabych stron.
3. Uzyskanie informacji o szkołach ponadpodstawowych – liceach, technikach, szkołach branżowych.
4. Przygotowanie się do podjęcia decyzji edukacyjnych i zawodowych.
5. Nabycie umiejętności sporządzenia CV i Listu motywacyjnego.

6. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania potrzeb rynku pracy.

Struktura WSDZ w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ujanowicach.

1. Odbiorcy – uczniowie:

Treści – szczegółowe tematy – z zakresu doradztwa zawodowego zostały opracowane zgodnie z potrzebami uczniów w oparciu o model modułowy. Zakłada on realizację działań wokół trzech obszarów: *Poznanie siebie, Rynek edukacji i pracy, Planowanie przyszłości zawodowej.*

2. Współpraca z nauczycielami, w tym z wychowawcami w ramach WSDZ obejmuje:

- Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole.
- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrzny System Doradztwa zgodnie ze Statutem Szkoły.
- Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.
- Wsparcie nauczycieli w ramach prowadzenia działań z zakresu WSDZ.
- Realizację zadań wynikających z Programu Wychowawczego – Profilaktycznego.
- Prowadzenie pogadarek, rozmów, warsztatów, dyskusji z uczniami.
- Prezentowanie materiałów informacyjnych z zakresu preorientacji, orientacji zawodowej itd.

3. Współpraca z pedagogiem szkolnym w ramach WSDZ obejmuje:

- Wspomaganie wychowawców, nauczycieli, rodziców i uczniów poprzez udostępnianie wszelkich niezbędnych wychowawcom narzędzi tj. np.: kwestionariusze, ankiety, ćwiczenia, karty zainteresowań.
- Przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego i struktury szkolnictwa ponadpodstawowego.
- Organizowanie spotkań ze specjalistami z PPP.
- Współpraca z Urzędem Pracy, pracodawcami, reprezentantami różnych zawodów, w tym rodziców czy absolwentów.
- Badanie predyspozycji zawodowych.
- Prowadzenie zajęć warsztatowych.

4. Współpraca z rodzicami obejmuje:

- Wspomaganiu rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.
- Zapoznanie rodziców z WSDZ oraz z pełną ofertą edukacyjną szkolnictwa na różnych jego poziomach.
- Prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, intelektualne, rodzinne itp.
- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

5. Formy i metody pracy:

- 1) Metody pracy z uczniami:
  - a) omawianie zagadnień teoretycznych,
  - b) omawianie indywidualnych przypadków,
  - c) dyskusja,
  - d) „burza mózgów”,
  - e) prezentacje multimedialne,
  - f) warsztaty,
  - g) udział w konkursach zawodoznawczych.

- 2) Formy pracy z uczniami:
  - a) praca w grupach, w zespole zadaniowym,
  - b) praca indywidualna,
  - c) praca z zespołem klasowym,
  - d) praca w parach.

- 3) Formy pracy z rodzicami:
  - a) rozmowy indywidualne z pedagogiem/doradcą zawodowym,
  - b) gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół (w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych).

- 4) Formy pracy z nauczycielami, wychowawcami oraz środowiskiem lokalnym:
  - a) wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą,
  - b) śledzenie losów absolwentów,
  - c) udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych, Targach Edukacyjnych,
  - d) indywidualne rozmowy, gromadzenie i przekazywanie materiałów promocyjnych,
  - e) spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców, ustalanie oczekiwań pracodawców, potrzeby lokalnego rynku pracy,

- 5) Inne formy doradczo-informacyjne, skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska lokalnego:
  - a) *Informacja edukacyjno-zawodowa* (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół (w postaci gazetek ściennych, informatorów, folderów),
  - b) *Rozwijanie umiejętności samodzielnego pozyskiwania informacji* (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.),
  - c) *Poradnictwo indywidualne* (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji).
  - d) *Poradnictwo grupowe* –zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np.: poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych).

- e) *Rynek pracy* – wycieczki, obserwacje, (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy).

6. Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze, w ramach WSDZ realizowane są w ramach:

- 1) Lekcje zawodoznawczych, wychowawczych i przedmiotowych,
- 2) Zastępstw na lekcjach przedmiotowych,
- 3) Zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych,
- 4) Wyjazdów i wycieczek,
- 5) Szkolnych Targów Edukacyjnych,
- 6) Aktualizacji tablic informacyjnych,
- 7) Spotkań z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- 8) Indywidualnych porad dla uczniów i ich rodziców.

7. Monitorowanie i ewaluacja systemu doradztwa

W trakcie realizacji treści i zadań związanych z doradztwem zawodowym nastąpi monitorowanie systemu, a w razie potrzeby należy dokonać modyfikacji systemu doradztwa zawodowego.

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna, aby działania realizowane w ramach WSDZ były adekwatne do potrzeb i efektywne. Ewaluacja prowadzona będzie poprzez:

- 1) Śledzenie losów absolwentów,
- 2) Obserwację własną zajęć grupowych i indywidualnych,
- 3) Sprawozdanie z realizacji zadań Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa w danym roku szkolnym. (ilość prowadzonych zajęć, efekty, wnioski, rekomendacje).

Plan realizacji doradztwa zawodowego

PRZEDSIĘWZIĘCIE	FORMA REALIZACJI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ODBIORCY
Zapoznanie Rady Pedagogicznej z programem szkolnego doradztwa zawodowego.	Prezentacja systemu doradztwa na zebraniu Rady Pedagogicznej	zespół ds. doradztwa zawodowego	rada pedagogiczna
Zapoznanie rodziców z Wewnętrzny Systemem Doradztwa Zawodowego.	Prelekcja na spotkaniu z rodzicami	zespół ds. doradztwa zawodowego	rodzice

Klasa	Temat	Realizujący	Formy realizacji
Przedszkole	1. Moje pierwsze portfolio.	Wychowawca	Zajęcia z wychowawcą
	2. Urządzamy kąciki zainteresowań.		
	3. Moje życie to pasja.		
	4. Dzień inny niż wszystkie, czyli: „Co tu robić? W co się bawić?”.		
	5. Pokaz naszych zainteresowań.		
	6. Zobacz, jak wygląda świat!		
	7. Praca dla innych.		
	8. Przewodnik po zawodach.		
	9. Wszyscy dla wszystkich.		
	10. Zielono Mi!		
	11. Wiem, kto pracuje w przedszkolu.		
	12. W zagadce ukryty jest zawód.		

Klasa	Temat	Realizujący	Formy realizacji
Klasy I-III	1. Lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania.	Wychowawca	Zajęcia z wychowawcą
	2. Gala talentów – jesteśmy mistrzami!		
	3. Brawo ja! – prezentacja własnych talentów.		
	4. Sprawne ręce mogą więcej, czyli jak zrobić coś z niczego.		
	5. Słodka matematyka.		
	6. Zawód moich rodziców.		
	7. Miasteczko zawodów.		
	8. W centrum handlowym.		
	9. Reporterskim okiem – wywiad z pracownikami szkoły.		
	10. W zwierzyńcu.		
	11. Moja mama wszystko potrafi.		
	12. Po co się uczyć?		
	13. Jak zmieścić dzień w słoju?		
	14. Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan?		
	15. Jutro pojedziemy daleko.		
Klasy IV-VI	1. Ja – to znaczy kto?	Wychowawca	Zajęcia z wychowawcą
	2. Moc jest ze mną – ja też jestem Supermanem.		
	3. Nie tylko czas leczy rany – grupa zawodów medycznych.		
	4. Zawodowy Idol – Czy płotki biegają przez płotki?		
	5. Kucharz, kelner dwa bratanki, czyli o podobieństwie zawodów.		
	6. Po co mi ta praca?		
	7. Jak oszczędzić pierwszy milion?		
	8. Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?		
	9. Jak uczyć się szybciej i efektywniej?		
	10. I Ty możesz zostać MacGyver'em.		
	11. Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych.		
	12. Wybieram też zawód, bo...		
	13. Kolorowa podróż po świecie edukacji.		
	14. Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy drogowe.		

	15. Gotowi? Trzy, dwa, jeden, SMART!		
Klasa VII	1. Moje umiejętności – moje sukcesy.	Doradca zawodowy	Zajęcia z doradcą zawodowym
	2. Doradca zawodowy – kto to taki?		
	3. Zdolności i uzdolnienia.		
	4. Ja w moich oczach.		
	5. Co mnie w Tobie zachwyciło?		
	6. Temperament jak z bajki.		
	7. To co ważne i (nie)pilne		
	8. Czy Maria Skłodowska-Curie lubiła muzykę?		
	9. Najczarniejszy scenariusz		
	10. Jakie wartości są dla mnie ważne?		
	11. Rozpoznaję swoje aspiracje		
	12. Zawody wokół nas.		
	13. Marzenia do spełnienia.		
Klasa VIII	1. Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.	Doradca zawodowy	Zajęcia z doradcą zawodowym
	2. Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych.		
	3. W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...		
	4. Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców.		
	5. Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?		
	6. Co wpływa na?		
	7. Moje zasoby a oczekiwania pracodawców.		
	8. Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie.		
	9. Czy moje umiejętności, cele i ambicje odpowiadają zawodowi moich marzeń?		
	10. Jak podejmować dobre decyzje?		
	11. Szkoły zawodowe – szkołami pozytywnego wyboru.		
	12. Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje.		
	13. Jak wybrać szkołę?		
	14. Drzewko decyzyjne – krawieckie przymiarki do decyzji		

Lp.	Działanie	Termin realizacji
1.	Prowadzenie zajęć z doradztwa zawodowego.	na bieżąco
2.	Konsultacje indywidualne dla uczniów.	cały rok
3.	Ankieta cech zawodowych uczniów klas VII.	wrzesień
4.	Analiza losów absolwentów	wrzesień
5.	Gromadzenie ofert szkół ponadpodstawowych.	marzec – maj
6.	Wyjazdy na targi szkół, dni otwarte.	październik, marzec, kwiecień
7.	Udział w konkursie „Zawodowy GPS”.	listopad-styczeń
8.	Udział w konkursie „Zawód nie Zawodzi”.	kwiecień - maj

10. Uwagi końcowe

WSDZ został przedstawiony na zebraniu rady pedagogicznej i podczas zebrania rady rodziców. Za jego sukces realizacyjny odpowiadają nie tylko nauczyciele, doradca zawodowy, wychowawcy, pedagog, psycholog i dyrekcja, ale także uczniowie i ich rodzice.

W przypadku konieczności zmian w WSDZ koordynator doradztwa w szkole jest zobowiązany do ich opracowania we współpracy z zespołem zadaniowym, powołanym w tym celu przez dyrektora.

WSDZ został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Pedagogicznej Nr ..... z dnia .....

Rada Rodziców została zapoznana z treścią WSDZ w dniu .....

.....
(Szkolny koordynator – doradca zawodowy)

.....
(Dyrektor szkoły)

.....
(Miejscowość, data)